

prepisano v Gorici

ZAPISI ANT. PEGAN

III.

registrizano

Narodno blago ^{Indeg}

III. grezek

1808.

pesmi vraže pravlice oganke.

SS

5

— v Gorici —

I. O dolgih ženah v
Gargarskej dolini blizu Gorice,

V Gargarskej dolini so trije brezni (prepadi) v ktere se voda odteka, da se cela dolina v jezero ne spremeni. V teh breznik, pravijo, stane več dolgih žen. To pa dobrodelne dobrodenne žene, ki ljudem mnogo koristijo; niso hudobne babe, ki ljudjem škodjejo, ampak dobrodelne žene, ki jim mnogo koristijo. Večkrat najdejo ljudje kozolec, ki je bil zvečer podrt, drugi dan zopet postavljen. Tudi toče obravnejejo vsa sva dolina ker "strij" ali copranice odpodijo, tako, da pride mesto toče rahel dež, ki zemljo na, maka. Dolge žene se jim pravi le

53
zato, ker se po dnevi v brejne sken-
vajo. One gledajo od daleč ljudi in
če jim neoreca proti pobežijo bolj
na pomoč; ~~ali~~ ali dolgo jih nihče
ne vidi, ker prerej zginajo.

Nekei mož je bil tako srečen, da se
mu je ena teh dolgih žen prika-
zala in začela je z njim govoriti.

Bila je veliko lepša, nego navadna
žena, tako, da jo ^{mož} slednjic uprasce,
bi li hotela iti med ljudstvo in
njegova žena postati, kajti on ni
imel se žene. Kavnjič jo je vendar
pregovoril, žena je sla z njim,
Ali izgovorila si je, da se ne
ome nikdar nad njo raz-razjeziti
ni kdaj jo gmerjati, in da ji nikdar
ne poroč: vela prevela.*

* Kakor ljudje pravijo pomeni vel toliko kakor
nepremišljen spremažel. Sprevela (sprevela) je
superlativ kakor sprelep, (to) je izpadel.

54
Mož ji to objubi, in v kratkem tako
obogati, da ga ni bilo v rebi vasi nad
njim kajti žena je bila neizrečeno
prijetna in skrbna.

Nekei dan sel je mož od hiše ko se
je ravno k hudi uri napravljalo.
Lito na polji je že zorelo zato je
vsaki Boga prosil, da li mu
žito toče varoval. Divlja žena
je pašla na polji, požela v
na glaci vse žito in je je spravila
domu. Mož se vjezi, ko pride domu,
da mu je nezrelo žito požela; ~~pregleda~~
kregati in gmerjati jo začne, in
ji najatje slo "vela prevela" reče.

Ali komaj je to besedico izrekel,
zbežala je ona in nikdar več je
ni bilo nazaj. Kmalo potem se
vauje stročona toča, vse žito je po-
končala te moži nič ni na polji

ostalo. Le mož, kteremu je divja
žena zita pokosila, imel ga je toliko
da ga je še drugim prodajal. Kalo-
val je je po ženi, toda nikdar več je
ni vidil; ubožal je čez nekaj let ^{zopet}
zopet in postal iz največega bože-
tinca, največji revšč v vasi. S.

X II. Sv. Jožef

(Iz Gor)

Neka vdova je imela poročnega
sina, Jožna ni strahu, bal se
ni ničesa niti po dnevi niti po noči.
Od mladih nog učil se je v mestu
za cerkovnika. Mati je namreč misli-
la, da bo pač dober ga to opravilo
ker se se ne boji celo o pol noči
zvoniti hoditi. Kdo se tedaj za cer-
kovnika izučil privede spet v
domačo vas. Ker je bil točnos tedajni
cerkovnik z njegovo materjo prijatelj,
mu reče neregona ona: Veste kaj,
dnevi pajže moj sin, etno Marijo

56
zvonit; ostrašite ga malo, da ne bo
več tak predrznj. To se prav lahko
zgodí, ji možja odgovori, ker pot v
zvonik drži naravnost čez pokope-
lišče. Mati pa vkože sinu, naj gre o
pol desetih zvonit. Kdo se deveta ura
približa gor stori cerkovnik v
zvonik, si obesi neko kožo okolji
glave voh klobuka si pa ^{tam} tametro
narejeno mrtvaško glavo postavi, v kateri
ste bili dve lúri, tako, da so se
oči od mrtvaške glave krvavo svetile.
^{Če je opravil se spravi v zvonovom.}
Kdo tedaj ^{zver} mladi cerkovnik zvonik
privede potegna za zvon, ali zvon
se ne oglasi. Potegne v drugič in
v tretjič, ker pa niti de mu zvon
noče zvoniti zamrje ves srdit: Kaka
bazarona kaj za en glomek se neki po
zvonul obeša? Moram vendar pogledati
kaka ^{zver} zver goritru. Tedaj se poda
k zvonovom. Kdo se god priplazi,
vgleba tam v kotu kos matega glomeka
oči so se mu strašno svetile. Pentajte ^{bo}

godrnja cerkovnik, ali ne greš proč,
 da bom zvonil, ti rabi črni kožar
 ti." Totem prime ^{zopet} za vrat, da bo zvonil,
 ali ta greš se mu za žvenkelj
 obesi, tako, da zvonca objugata ne
 more. Ti stolici ti poberi se mi prvi,
 če hoješ zdrave jetra domu adnesti,
 kriči mladi cerkovnik. Tada
 kosmatu je gluh in mutast. Leta
 skozi mladi drojni fantin v mat, ga
 prime za vrat ter ^{stikalo} prekuša ^{po}
 glavi iz ^{zvonika} zvonika, da se
 je na tristo koscev razletel.

Leta me pa gotovo ne privedeš
 dražat ozi misli in odzvana. Oho
 fantin prikoračci domu mu poride
 mati naproti reko: No tože danes
 te pa dolgo ni bilo kaj si pa delal?
 E-neč, neka mačka me je ostrasila
 hotela pa sem ji že spreh dobro
 osalil. Kaj si pa storil za upraš
 mati. O zvonika sem jo vogel. bti
 neorésnej kaj is ti storil, cerkovnika

si ubil, plače mati. Tu se zboji in
 pobere jo se tisto noč križen sveta.
 Ta havi dolgo dolgo okoli po sveti.
 Nazadnje pride do necega gozda. Noč
 je že bila in nobene hiše nit ni se
 vgladal, da bi bil natri čez noč. Kalo
 ten se vlegi, ^{pod neko drevo} ~~pod neko drevo~~ ^{pod neko drevo}
 pod neko drevo, da bo tamkej pose,
 nočil. Okar pristopji kosmat človek
 k njemu in ga razgovori: Prijatelj,
 če ste zadovoljen pojdite pod mojo
 streho čez noč. Ja se obneseli in nece.
 Vrčno rad, če imate kakš svinjak
 zame, da me vtaknete notri. Kos,
 način mu odgovori: Posteljo imam
 lepsi kakor mislite kokosjo perni,
 eo, to je kaj. ^{šentlajma} ~~šentlajma~~ ^{šentlajma}
 No bom pa zagaravni
 capatal. Šentaj! no bom pa za sami
 capatal. Nato ustane in oba se
 padasta v njegovo kajžo.
 Leta priveda do neke skale, kos kos,
 marja potoka na njo, odprejo se
 skrivna vratica in oba zlezeta

notri. Berkovnik se silno prestraši
ker v skoti vidí ^{ose} spolno zveri raz-
petih skoli. V enem kotu je videl
leva za rep ob steno pripetega, tam
v kurniku so šepete tri kače na
mesti kokoši, na peči je pa silno
stari medved prežal. Oho živali
tega stae ilovečka zapazijo, začnejo
močno razsajati in rjuti. Ali stavec
se v nje ozre in vse abmolknejo. Te-
daj se pripravljata k večerji. Oho
xx. že se že za mizo vsedeta potrkva
kosmačin na steno in glej, gde
stena se odvali in iz nje priškure
gajček, kateri nese v rokah pot in
don tovališa. Hajz skoli na mizo
jo pogone in zgine. Da njim pridere
volk postavi skledo na mizo in
odide. Ladnija ^{na prilež} možiček z rdečo
kapivo na glavi. Bil je res gon in
imel je mesto lasi predivo, na nogah
pa lepo spletene soklice. Ta možiček

je prinesel ~~pa~~ pečeno mačko na ramih
ter jo je na mizo postavil. Po večerji
sta se dolgo pogovarjala. Kosmačin
mu je povedal, da an ni ilovek, ampak
da je levarega rodu, Podoben je nekoliko
iloveku ^{le} zato, ker je bila njegova
mati zamorka. Povedal ~~mu~~ mu je tudi
da je strašno močan, tako, da ga no-
beten ne premaga, in, da mu celo
živali niso kos. Da bi mu pokazal,
da je res, kar pravi, ga pelje ^{na plano} ~~na~~
in reče: Viš, prijatelj jaz z drobnim letko
z drobnim vsacemu glavo tam doli
v mestu ~~pa~~ mesto pa je bilo spaldin go-
uro daljein tako močan ^{sem} da vrgem
skalo nanj, da ne bo nikdar več kralje-
zolja jevel. Tukaj udari kosmatinec
ob steno rab, kos se ostrže in leti
pol ure dalje. Berkovnik se silno
prestraši. Nato vzame kosmačin
palico ~~se~~ v roko, ki je deset centov
vaga. To palico potrebujem, kadar

zverine lovim, mu reče in jo postavi
 s tako silo v kot, da se zemlja pod
 njim stresla, Cerkovnik se še bolj sme-
 straši, misli je da se ji ^{nebo} nanj padlo,
 zato ga kričalno ^{kar je mogel} nesglas: O vsi beli
 pomagajte mi, to je kazen zavolj ubitega
 cerkovnika. Če se ti stvari kaj živio
 reši me iz rok tega brjaza. Kosmatinec
 se pa jakrohota. Koga ključ na pomoč,
 snha ^{pa} pozemeljka konkla ti. Le
 kdaj si v mojih rokah, le potopji,
 če hočeš v kurje nebesa priti.

Cerkovnik se tresel in misli in
 misli kako bi se rešil. Kar mu pade
 nekaj zvitnega v glavo, se odrei in zavne,
 le pojdi podi, kdo je ključal koga na
 pomoč, le obačudoval sem te. Pa veš
 boter da sem jaz še močnejši ko ti, saj
 sem jih z enim mahljem osem na-
 tla zgrudil. Uai se gonzame in si
 misli sam pri sebi: Kto ve, zna bita
 je vendar ^{res} kaj več moči v tem suhemu

človeku. Kato mu reče. No no me veseli,
 se bova pa poskusila. -

Drugi dan zjutraj pojedta ga, fruček
 vsak nekaj polževic & kvoji; potlej pa
 pelje kosmat cerkovnika v gozd in
 pravi: V tem gozdu je studenec, ki se
 skamnan od petnajstih centov pokrta
^{ktor} Otar tedaj ta kamen raz studenca
 odvali ta bo močnejši. No no že prav
 pravi ta, ali veš kaj, poskusi prjti
 potlej bom jaz, bom videl, kako si
 močan. Kajuhar zgrabi kamen in
 ga odvali, kakor nič od studenca.

Cerk Ldej reče cerkovnik: O ja, že
 videm, da si močan, ali kaj bo to, boš
 videl pa mene. Jaz bom prijel ta kamen
 in ga bom zasadel, tako globoko v zemljo
 da ga ne boš nikdar več videl. Jn
 zdaj prime kamen, kakor da bi ga
 hotel; Kosmatinec se pa z boži in zaklinja:
 O pusti mi kamen pusti na mestu, ker
 če ne, ne bom imel osem studenca

pokrivati. Voda se mi bo posušila
kaj bom potlej pil. Taj rad verjamem,
da si bolj močen, samo kamen mi pusti.
O tako je prav tako, govori cerkovenik,
samo, da mi verjameš, so kaj se bode pa
zdej skusila?

Govor to palico nišej vrže, ta bo močnejši
pravi kosmatinec in zabrusi palico
stanko močjo vznak, da jo celo uro ni
bilo nazaj. In ko nazaj pride, tako
strašno pribreni, da drecnji vrhe
palomi in da se globoko v zemljo za-
piči. - O kaj bo to, kaj bo to, pravi zdej
cerkovenik boš videl pa mene. Taj
jo bom tako strašno zalušal, da ^{nikdar} ~~se~~
~~ta~~ nazaj ne pride. In ko to reče,
prime palico in zakriči: Prijatli
ne morji isrite gazete zavetja, da vam
moja palica barke ne prekrije pre-
kriče. Kosmač to slišati ga začne
zopet prositi: Se prosim pusti mi

palico pri miru. Toliko me je stala
in zdej mi jo hočeš v morje zalušati.
Taj ti rad verjem, da si bolj močen ko
jaz, le palico mi pusti. No tako je
prav da mi ~~raj~~ verješ da dalej verjem
ko ti. ~~Ata boš se kaj stent obnaida,~~
Vidis do zdej sem te zmeraj premagal,
ali se bode še kaj skusila.

Se veje ^{da se} tretje tretje, pravi Kosmatinec
če dca se to v obliki tako sem isto preme-
gan. ^{zdej ho} ~~Taj~~ ~~ktor~~ več smreko izrone,
ta bo močnejši. Ko to reče, zgrabi silno
debelo smreko, ki je zraven njeza stala
in jo izrone kakor bi pihnil. Se ve
da to je že nekaj, pravi zdej cerkovenik,
ali to se mi neč, boš videl pa mene.

In zdejii parivleče iz žepa dolgo varico,
jo pelje okolit in okoli gorzda, zveže oba
konca in pravi: Glej, sedaj potegnem
pa grade ses, gozd. Tada paži, paži in
spoti, da ^{mi} kaj kaj ne dolis, ker zdej
zdej bo pavel gozd narobe. Kosmač

se je za življenje zbal in vpije; Prosim
te poberi se od mene, da te nikdar
več videl ne bom. Pa ne povedi nobe-
nemu, da si me preneagal.

Kdaj je bil ^{resel} t. z. kornik, da se je te
nevarne oblasti od ^{resel} sesil. ^{to} saj sem
vedel. Tis ga nu, vi misli ⁱⁿ saj sem vea,
dar je nekaj vreden, kaj, ko bi šel po
svetu svojo srečo iskati; ⁱⁿ kaj ko bi
se koga na svetu opeharil, kakor
sen tega krusa tukaj. Dolgo misli
in misli ^{kako bi to storil} in res si ^{so} nazadnje izmisli.

Glej! Naredil bom bližec meč, pravi
sam pri sebi, štiri palce širok in
en seženj dolg in nanj bom dal sledeče
besede vtisniti: "Osem z enim mahom."

Kdaj je bil meč narejen, je šel
z njim po sveti. Kamor koli je šel,
povsod ga je v desnici nosil, in kamor
je prišel so doli ljudje skupej, da bi

videli tistega, ki z jih z enim mahom
osem na tla zgrudi. Dosti jih ni verjelo,
dostimiloj, da je ^{resel} t. z. kornik, ali skusiti se
vendar nobeden ni hotel z njim, ker vsak
se je za svojo črepinjo bal; in vsa. Dvomili
so sicer, da je res t. z. kornik, vendar je
vsak raji verjel, da je res, kakor, da bi
se bil z njim skusil, ker vsak se je za
svojo črepinjo bal. On je pa možko okoli
karakal, in se ljudem smejal, da so t. z. kornik
neumni, da mu verjeto.

Nazadnje pride, do nekega velicega velice-
ga mesta. Tam je videl vse mesto s črnim
suknom prepreženo. To se mu čudno
zdi zato spraša nekega moža kaj da to
pomeni. Kar zve, da se domaći kralj
z nekim mogočnim kraljem vojskuje in
da je domaći kralj ob že obupal, in da
se boji, da bi mu sovražniki mesta ne
razsuli. Zato je bil dal domaći kralj
sklicati, da tisti, ki si upa to mesto
resiti, dabi Dobi za plačilo roko kraljeve

hčeri, in da bo kralja vsem enak, le
krono si sam pridržaj.

Ko cerkovnik to gasliši, si misli: Če
prvta brča ~~ponagajmi~~ kaj ko bi jaz to
mesto rešil, kaka sreča bi bila to za me,
č' daj postarjem v enem dnevu lahko
kralji kaj ko bi poskusil. Oho tako
zamisljen po mestu hodi ga sreča velik
množica ljudi, ktera ga čne upati: In to
je tisti junak, ki jih z enim mahom
vsem na tla zgrudi, ta nas bo rešil.
Navica od tega junaka pride prvej
pred kralja. ^{potem} Kmalo privede kraljevi
služabniki ponj in kralj mu rečejo:
O kralj ti zapove, da privedeš k nam
ker je veliko od tebe slišal. Junak
se prestraši, ker si misli: če jo odtegram
me na kol obezijo, če pa grem z njimi
bom mogel v smotno nevarnost, ali kaj
more biti da z svojo se svojo zvičajo
zmagam in potlej bom kralj. Kato se

se odpravi in gre. —

Oho ga v grad pripeljejo, mu privede sam
kralj naproti in mu reče: Če dosti
sem od tebe slišal, kaki junak si ti,
da si jih vsem z enim mahom na tla
zgrudil, prosim te tedaj ali bi mogel
mene rešiti. Daj ti. Tam ti najlepšega
konja, na čelu cele armade boš jezdit
v naj lepšem oblačilu. In če boš zna-
gal, dam ti svojo hčer za ženo in prvi
boš za mano. Silno me veseli, častiti
gospod, pomagaj bom, kar bom mogel,
odgovori cerkovnik.

Kdaj ga presoblečijo v kraljeva oblačila
vse se je svetilo na njem, kakor da bi
ga bil z "biksom" namagal. Oho je tako
presoblečen, pred kraljem stal, mu reče
reče ta: Tedaj pa ga pa peljite v hlev
naj si sedm konja izbere saj jih je
dosti. Oho to cerkovnik gasliši jame
sam sako zbirovati: Najmeni se konja
mi bodo dali. Kakro bom na konja

sedel, saj ga še nikoli videl nisem.

Polaj pridete do hleva, s hlapcom do hleva, ker se je konjev hal pošlje hlapca naprej. Poprej ko notri stopi ^{ga} prasa hlapca ali ~~uprasa~~ so konji privezani.

Hlapce odgovori da so in se čudi kakaj to vpraša. Morda se še konjev boji, ~~ko~~ si misli sam pri sebi, podlej že se bo neč. Polaj stopita v hlev, nato cerkovnik se silno prestraši, ker vidi taliko konj, ki so veselo rezgata.

li. "Jezi jez" si misli sam pri sebi. Kaj to so konji? vpraša hlapca tako velike, saj to ni magiče, da bi se moglo na njih jeziti jeziti; kako se pa gor zbasam. Hlapce mu pa reče: Gospod zberite si.

Junak kaj s prostom ad dalječ ne prvega konja rekoč: Teja ne vganem. Druge Druzemu je reknel: Te je en malo kraljev. Tretji je bil tenak

tenak in četrti je preveč tekel. Vabeten mu ni bil po volji.

Hlapce maja med ten z glavo in si misli: Kaj bo to? Saj ni lepah konj na svetu kakor so ti, ali se jih boji, ali ^{se mu} pa ^{pa} ^{z glavo} ^{blodi} kaj drugega misli. Da bi bil to poprej vedel ukajal bi bil enega krojači narediti morda bi mu bil ta všeč.

Ko pa dojad Oja ko do zadnega pri-
deta, reče naš junak: Ta pa še konji ni podobni ⁿⁱ ker ima tako dolge roge in hobet kot velblat. Saj bi se gor ne mogel priti. Hlapce se smeje in si misli: Ta stara galen se tako bahat, najadnje pa se ne veš, kako bi se gor skobacal na žrebec skobacal. Le sta hotela odiditi, ker nista bila nič opravila ko cerkovnik vesel zakriči: Glej tu je konj, kateri je meni prav všeč, take imamo imamo tudi ni doma. No glej na tega bom pa že prisel in padel tudi ne bom raz njega,

71
njega, ker ima dolge ušesa, da se bom
lahko za nje držal.

Pllapec pogleda in zagleda v koto
osla, ki je slamo ~~prej~~ prežvekoval.

Stem oslom so gnoj iz pod konj vzili.
Takega konja si tedaj zbere naš junak,
ki je zdaj po celim kraljestvom slovel.

72
Oko hlapca vidi, da si je junak
^{tačno indneha} taraga konja izbral ~~se zelo~~ ^{zelo} ~~indi~~ ^{indi} ~~ter~~
gre kralju naznaniti. O osla izbral
se zelo ^{indi} in gre to kralju nazna-
niti. Okomaj v sobo stopi ga že kralj
vprasa, katerega konja si je junak
izbral. Pllapec ^{pa} ~~pa~~ reče: Gospod
nabednega konja si ni izbral, marveč
tistega osla, s katerim gnoj kidamo.

To bo lepo videti, ko bo pred vso armo,
do naš osla jezdit. - Le molči le,
nu kralj reče, on že ve kaj dela,
morda mu bo ta osel največ koristil.
Oli ne veš, da taki ljudje ose vedo.
Druzi dan okoli devete se začne

73
vsa vojska gibatí, in se po vodji ozir-
vati. (Ko so vsi napravljeni bili
prijezdí vódja na oslu. Ose ga debelo
gleda in v kazu pričakuje. Kralj mu
poda méč in ga se enkrat pravi,
naj skrbí, da se bo dobro izteklo. Junak
molčí odjezdí; kopa vidi, da nore no-
beden za njim zakriči kar more: No
stori, kaj ne boš te šli, ker on ni
vedel ni vedel, da se more reči: Kehe
um marš. Vojska ga teraj ni ubogala,
ker ~~ni~~ to ni tako rekel, dokler ni
kralj, namesto njega! ^{zakriči} ~~kehe~~ ~~um~~ ~~marš~~
Se le zdaj so odmaširali "vsi za vodjem."
Okoli ~~caj~~ ^{edna raj polje} se sreča sčj podne se ~~oneca~~
se sovražniki. Okmalu nato se bitva
začne. (Ko pa trobente zapojejo in
topji zagromijo, zavihá osel rep po kranju
teka sem ter tje ter se začne taliti,
da se je junak na oslu tresel. Najst-
se se se v dir spusti in teče na
ravnost sčj neki hrib proti sovraž-
nikom. Z daj začne junak kričati:

O moj Bog! zakaj me neseš sovražnikom
ravno v pest. O kam sem prišel, zakaj
sem se v to ~~se~~ nevarnost podal. Tej
sem vedel, da nič ne spravim. Lavite
osla! Atli osel te teče kar more. Zdaj
prileti ravno mimo nekoga križ, ki
je ob poti stal. Obagi junak se pri-
me za križ, ker je mislil, da ga ta
vdruži, in oset da osel brez njega naprej
poleteti. Atli goljufal se je, & križ je
bil trohlen, se vlomi in revežu se
rame pade. Junak ga ni mogel na
tla vrci, zato teče s križem na rami
naprej. Atli kaj se zdaj zgodi?

Oko ga sovražniki na oolu jezdečega
& s križem na rami vpletajo se ~~pres.~~
~~to~~ prestrašijo in vprijejo: O prijatelji
kucite, kucite, sv. Jožef Jožef se za
sone vojskaje. Gledjte kako gre s križem
na rami nad nas. Bežite kar morete,
kato vai sovražniki zbežijo se
eden drugęga pobivajo in spoti

lucajo. Oset pa le za raj atli bolj
ko bežijo bolj oset za njihimi dirja.

Oko pa armada svojega kralja zagleda,
kako sovražnike poudi, se se ona za
njim spusti, tako, da je kmalo vsa
sovražnikovo vojsko razpadla.

30 In kamor kralj je junak prišel, povsod
mu ljudje naproti klicali: O sv. Jožef
Prosimo te prijanesi nama dobro
veno, da se zmeraj & za pravične
ljudi poteguješ. Prosimo te prijanesi
nam, ^{ne obropaj nas nege} ~~se~~ ~~mo~~ ~~te~~ ~~vagabodi~~ ~~se~~ ~~soj~~ ~~bo~~
vse traje kar imamo mi reveži.

Oko so pa je dosti naplenili, se parnejo
vsi domu in sv. Jožef reče: Gle vidite,
poprej ste se mi smejali, ker sem
osla vzel jaz sem pa dobro vedel,
kaj bo. Ljudstvo pa začne vpiti: Koro,
najte nam sv. Jožefa za kralja, ker
in je vreden te časti. Tedaj mu ig-
rozi jo kroso in ga postavijo za kralja
relega kraljestva. Rečejo mu tudi, da

naj gre s konjem po celim mesti gor
 in dol, da rešenika in kralja svo-
 jega. ^{spogaj} Ili on se je konja se bolj bal
 kot prej ker je videl kako so s vojaki
 skakali in dirjali. (Lato jim reče:

Ne grem na konja me, ker se ne
 spodabi, da bi osla, ki nas je rešil,
 zapustil. In jeznil je osla. Ko
 pa vidí, da ga hoče tudi godba
 spremiti reče: Ne godbe ne potrebujem
 ker bi potem ljudje le godbo poslušali
 ne pa mene gledali. To se pa
 storil le zato ker se je bal, da
 bi osel zopet dirjati ne začel.

O kmalo potem se tudi kraljevo
 korojarsko s kraljevo korojo daja
 nis parovi. Tako je živel v
 zakonu srečno in veselo ven
 do smrti.

~~.....~~ (Konec) 1808 L.

X III. Poldaska.

Fantji je se skupaj zbirajo
 Na Laško gde najirajo
 Radeck' že sivo'na glavò
 Odaj mora jet na vojsko žunjo
 Radeck na konjiču sedi
 Le sabja lepar mu svetli
 Radeck se žalostno drži
 Ker nima moke noj soli.

Čepovanska.

X L

Laj nisem še star, ko osemnajst let
 Sam cesar me oč na vojsko imet
 Sem se le premlat, za biti saldat
 Za biti biti saldat
 Ne morem se quorra v roki držat
 Laj nisem vjet, ko za osem le let
 Pobrali so mi ta lepši moj svet,
 Oj žalost le ta, oj žalost le ta
 Ne pojde ven z moj'ga srca.

47
Moj sic tuč' mat, prav žalostni so,
Kdar žalost žalostni so
Ker zgodili so, preoblečen' da smo,
Preoblečen' da smo.

~~Preoblečen' da smo~~
Preoblečen' da smo

Preoblešeni ino obvahtovni smo
Ke bomo mi nikdar sprajani,
Po noč in po dnev mam solzne oči
Ker quid' perpravljen stoji

Če daj začenem jemati slovo, o lepo ^{slovo} ~~slovo~~

O fantov, deklirer od lepih stani

Bom jemal slovo, bom jemal slovo
Da nikdar se ^{ničem} nikdar tako.

Če daj bom klubček iz glave vzel
O kranjske dežele slovo bom vzel.

Ostanite z bogom jeno zdrači

O srečna dežela Ažer sem se rodil

Sam večni Bog ve, če smot bom storil.

Oli na polji, ali na cest,

Sam to Bog ve, na katerem de mešt!

Če daj bom glavico na vojsko padal,
Usmilen moj Jezus pri meni bo stal.
Te prosim lepo, te prosim lepo,
De ozameš mojo dušico ⁱⁿ nebo ⁱⁿ
- besporanski

IV, Čevljar je bil Bog.

Če je hodil Jezus se svetim Petrom
po svetu, sta prišla neki večer ^{noč} ~~v~~
vas blšček blizo Kranja k nekemu
čevljarju, ki so mu Marka rekli. Ta
jih radovoljno pod svojo streho vzame,
žena jim pa kruha in soli predloži,
ker ni bilo drugega pri hiši.
Med tem se čevljar k mizi vsede in se
začne pogovarjati, s ptujima popotnima.
Koma. On je ^{bil} pobožen in dober človek
ali to trmo je imel, da kar si je
^{da ne bo storil,} naprej vzel, zato bi ne bil se ^{sam} ~~v~~
Peter pogovoril. Gospod Jezus, ki
ga je ^{dobro} poznal, se je nalašč o takih

reke z njim pogovarjal, ktere niso
 bile ceoljarju po volji. In ker sta
 Kristus je napeljal pogovor
 zmirajle? In na ceoljarjeve nesreče, tako, da je
 ceoljar zmiraj Boga tožil, da prav
 ne dela, in trdil, da če bi bil on
 Bog, bi vse drugači storil. Jezus
 je pustil ceoljarja oporiti, kolikor
 se mu je ljubilo. Drugo jutro pa, ko
 pajojo, se mu lepo zahvali, in pove
 kdo da je. ~~Če~~ Ceoljar se vstrani
 in ga prosi za gamero, da je tako
 govoril, tli Kristus mu reče: Oni
 nič, ker praviš, da bi ti drugači
 delal, če bi bil Bog, naj bo, ~~ti~~ boš Bog
 če greš z nama, od solničnega ¹³ zahoda
 do solničnega zapada; bomo videli, kako
 se boš ti obnašal.

Ko to ceoljar zaski, zakadi dreto in

in silo v kot, se obleče ^{prazen} korat in svoj
 korat, ki je bil iz debelega spodnega
 sukaja, vzame trotenko (troteno palico) in
 se pada na pot.

Okraj pridejo z vasi mu reče Kristus:
 No ^{semurka} ceoljar zdaj si Bog, ¹⁴ kaj storis kar
 hočes. Ceoljar pa ^{moško} vzdigne glavo po
 konci koraka gospodka, tako da bi
 ga ne bil nobedem za prejšnjega ceo-
 ljarja spoznal, in misli kaj se naj
 prvo storiti.

tli predenj se je mogel kaj izmisliti
 pridejo do velicega hriba, Tam na
 tistem hribu so videli voznika, ki
~~kteri~~ ~~kteri~~ konje preganjal je konje
 pretepal, ker mu niso mogli izpelja-
 ti. ~~Ok~~ ~~ker~~ ~~nis~~ Ko je vidil, da s pre-
 tepenjem nič ne opravi, in da je
 voj prenalozen pustil je da so se
 konji odehnili, ~~ok~~ ali ker se zdaj ni
 silo začel je jankati in tarnati.

Pomagaj mi gospod Bog, pomagaj. Ljudje
 Jez dregne Jezus čevljarja rekoč: Oti-
 ne nisi slišal kaj pravi. Slišim, ali kaj
 kaj je to meni mar. Kaj ti je to mar?
 Čevljar kosi Bog, pustis iz neman
 tega siromaka tu brez vse pomoči
 ko te zanjo prosi? Kaj je bilo
 čevljarji za storiti? Moral je
 vozniku pomagati, tako da si je
 s podpiranjem v ročico rame odrl,
 in se ves upuhotal.

Ko pridejo zopet na ravnino, je
 podvignjal Jezus se sv. Petrom poudri-
 gal, da jita Marka - Bog se dotekati
 ni mogel. Ne dolgo potem pridejo
 do polja na katerem katerem je dosti
 ljudi gnoj razkidovali. Kar zdihne
 neki mož, ki je ves poten in truden,
 na njivi gnoj roč kopaval, ravno takrat
 ko so mimo njega šli: Pomagaj mi
 gospod Bog pomagaj. Oti nisi, kaj

pravi, dregne Jezus čevljarja. Se da
 Se ve da slišim, odgovori ^{njevoljno} njevoljno
 oni. No, če nisi slišal tako pomagaj reve-
 žu, glej, koliko ^{ubozec} uboze topi revež topi
 in če mu ne pomagaš, ne bo do polja
 gotov. In doma ga vika če dosti
 dela, kterega mora da večera doton-
 iati. Taji rekeli, da če bi bil ti Bog bi
 vsem revežem pomagal. - In spet je
 mogel čevljar v vile v roke vzeti,
 da je pomagal revežu gnoj razkidovali
 če je hotel ostati moj beseda. Med
 tem se je pa vedel Kristus se sv.
 Petrom na prekap, in je gledal, čevljar
 čevljarja, kako jezno vile obrača.

Ko je bilo vse razkidenno, je gasnil
 čevljar s tako jezo vile v zemljo, da
 jim je en zob glomil. Taji si obrise
 pot s čela in pristopi k Jezusu
 rekoč: No No zdaj bom pa kaj

85
se stvari bati pasti, to ne gre. Če inam
biti za takega Boga, naj bo kdo
drugi jaz ne bom. Naj bo pa krajec
za Boga, jaz grem za čevljarja nazaj.
Le O ne pojdes ne, ga zgrabizdaj
Kristus za korant, tako smo bili zme-
niti, niti, do solnčnega zahoda, moras
ostati gospod Bog; jaz moje besede
ne prelozim. — In ko bi me tudi
na hrbet posadil, zaprisegava se
čevljar, se ne zganem steza mesta,
ker kar sem žil, se nisem skusil
toliko se silam in kopitam, kakor
v teh malih uricah, od kar si me
ga gospod Boga postavil. Le ostani
ti g. Bog in jaz čevljar, kakor sem
bil pred. Ti seči revež kakor jaz.
Naj bo to tako ali drugačij, ^{to je vse eno} ti ostani
do solnčnega zahoda Bog, pravi Jezus,
pa je, pravi Jezus. Le tega od mene

86
ne ~~trajaj~~ terjaj; pravi za čevljar, ki je
videl, da s hudim nič ne opravi, le
tega ne, stori mi to milost ^{milost} Jezus.
Le, naredim ti škornice, do pod kolena,
da jih v desetih letih ne raztržes.

Kazavši se je vendar Jezus čevljarja
usmilil, in ga je pustil. Skli pred mu
je moral zapriseči, da ne bo nikdar
nič tožil Boga, za kaj je to in ano
tako in ne drugačij storil. Čevljar
je vse obečal, da ^{mu} se ni boze pasti
moral, ni bilo treba; in se Jezusa do
konca poslušal ni, ampak pobrisal
jo je kar naravnost v Olsenk, in
se ni pred ustavil, kakor ni več gospod
Boga, ga hotom vidil. —

Stori Marka je potlej večkrat svojim
strokam pravil, kako je bil on Bog in
kako se mu je slabo godilo. Največ
stava hu je pa zato imel, da bi ne

poišel Jezus po histe skornice, kte-
re mu je bil strahama občal.

Čk sreči povrijo je bil Jezus na to
pozabil, zaradi cesar se je čevljar
pogostoma veselil, kar mu je smot
zelo žlajšalo. S. (Iz Kobariča)

V. (Kraška nevesta)
(Stanjelska)

Lepa je lepa kraška dolina
Čk las'la je zrasla je lepa deklina,
bog ji je srečo dal, se bo ženila
Vzela bo Krašoveca raso nosila.

Trina nina tonna na
Čkaki se doma governa
V tisti slameni hišici
Težul kuha v pisnici.

Čk hišico je pometala

Čk rusico je glivala flikala
Čičko pride, moža ni
Al' Al' daste vezat lonce vi?

Nevesta se mu gasmeja
Prijazno k sebi kliče ga
Pokaže pisnik mu razbit
Al' morite dobrega stonit'

Čkmenitava se poprej za lon
Potle ga dobro zvezal bom
Pet grošev daste mi za lon
Tej vam bo drožal, kakor bron.

Čk zglaha žena, pride mož
Čk vidi da je Čička nesel groš.
Popade palico, zagrci
Čk Čičko teče iz vasi.

VI. (Manka)

Spredaj nože, zadaj roge
V sredi usta, kamne hrusta
- oralo.

VIII. O vetru.

Pred nekoliko leti je na veliki te-
den veter po hribih in dolinah
tako hudo razsajal, da je hraste
izrusal in lomil; hiše popat posi-
pal in odkrival. Po hišah se je
silno kadilo, ker ni mogel dimnik
zaradi velicega vetra dima pozivati.

Kačno o tem vetru je neka žena
peč belila za kruh peč, in je v
dimu skoraj ob oči prišla. Nša
omamljena in spehana je skoraj
ob oči prišla, je vse popustila in
ni hotela kruha peči. —

Ko pa njen mož od dela in vetra
ves zmamjen in lačen doma
priđe, se vsede hitro za ognjišče
in si od mroza skorne roke so-
greje, potem sprasa ženo po kruhu.

Ona mu pa odgovori od govori: Krušen
kruh čes imeti. Taj ga nisem mogla
speči, ker se je tako kadilo, da sem sko-
raj ob vid prišla.

Ali mož ^{jo je} nazadnje vendar prisilil kruh
speči, ker on ni maral, da bi hiša
o velikonočnem času brez kruha bila.
Ko tedaj žena vendar peč razbelila,
in je začela kruh roter staviti, se začne
tako strašno kadečeti, da ji je dim
skoraj nos in usta zaplenil. Lato
teče ven čistega zraka vžeti, in se
odehniti. Ali komaj ^{stopi} se pravi, ^{stopi} se
veter napiše, tako da izkolne: ^{žena}
Glodi te vzemi na se tebe. Nato
se vrne spet v kuhinjo nazaj in
zabodavone z vrat^{mi} ga sabo.

Ali mož jo je nazadnje vendar pri-
silil kruh speči, ker on ni maral,
da bi bila hiša o velikonočnem
času brez kruha. Ko je tedaj žena

ventar peč raz belila in je začela
kruh noter staviti se začne tako
strašno kadaciti, da ji je dim
nos in usta zaplenil. Nato teče
ven čistega zraka vžiti in se od
odahnuti. Ali komaj stopi čez
prah jo že mazel veter tako napi-
še, da zakolne: *Ulovi te vzemi*
na se tebe. Nato se vrne spet v
kuhinjo nazaj in zabrdavome z
vratmi ga sabo.

Ali komaj je djala prvi hleb v
peč, raj kar pride raztrogan in
tako razmesarjen moč, da so celi
kosički mesa od njega viseli. Bog
da bi bil kaj spregovoril se vsede
za ognjišče razproga se svojo
grčasto palico ogle in se mirno
grije. *Edaj, ko je že ves kruh v*
peč djala, ga uprase žena, kaj da

hoče imeti. In ta je odgovori: *Tebe*
ali pa hleb. *Čeni se to čudno zdi,*
ko te besede ~~gostlo~~ gostlo in ne
ve kaj početi. Hitro teče k sosedovim
in pove kako čuden človek da je
in kaj ji je rekel. Ves kaj, ji
svetuje sosed, Daj t prvi hlebec, ki
ga boš iz peči vzela temu beraci
in mu reči: Bog ti stokrat bla-
goslovi in ti mirniši življenje
podeli. Oho pride domu, da ves
beracu prvi hleb. On pa vzame
ter reče: Prečna si ti in ura
s kateri si se rodila, da si ravno
tako storila, kakor ti je sosed svetual,
če ne bi te jaz tako zdrolil, kakor
ta hleb in v ogenj angel. Preten pa
kakor gre iz hiše reče ženi: Juste
me za naprej pri miru in ne kolni
me nikdar več, kakor si pred storila,
kaj sedi, da jaz sem "Veter" in Bog me

me je odstranil, kakor tebe, in mi
tudi moji podelil, kakor tebi. Če me
se enkrat zakolneš, te semeljem kakor
malin moko. Gn od tritega časa
ne zakolne nobeden kmet v tvoj, najmanj
še tako škodo dela. (Iz Goriske okolice)

VIII. Kdo premore več Bog ali hudice?

(Iz okolice Goriske.)

En oče, ki je ~~leže~~ ležal na smrtni
postelji poklicel svoja dva sina k
sebi, podneil jih je kakor naj živista
in najidnje jima veli, naj to malo
blaga, ~~ta~~ kar ga ^{je} skupaj spravil,
med sabo na pol razdelita. Svet je jima
tudi naj bolj potem, ko ga zakoplejo,
iz hiše gresta, ker ^{si ne} ^{intenziv} ^{stežnik} ^{gospodar} ^{hiše} izpoditi. Oče umrje
in ^{inova} ^{med sabo} razpolovivata, kar jima je oče

oče zapustil. —

Udaj se od pravista paroti bližnjemu
mestu, kjer sta že popred dvakrat z očetom
bila. Menila sta se ^{popoti} vse "sorte" reči, po-
sebrno pa to, kako ^{bita} kupirajo začela in
^{kakoli} se po posteri poti obogatela. Nazadnje
priideta tudi na to, da mlađi brat Gasper
staršega poprosca, ^{st.} kdo več premore
Bog ali hudice; ceravno so ga domači gospod
kaplan večkrat učili, da je Bog vsega
mogocen in da je nevarne angeli v
hudice spreobrnil, ker so hoteli biti
leznj.

Mohor je zmiraj ^{je} trdil, da Bog močnejši
od hudice, Gasper pada ne, tako da
sta se nazadnje spravi spola zastra-
tega. Vlak je svojo trdil, vsak je hotel
več veriti. Kter sta ^{je} izvila, da prepira
ne bo konca reči ^{o gospodar} Mohorji, Gasperji in vsi kaj ^{stava}
staviva vsak svojo polovico premoženja, in
prvega iloneta, ki nos sreča vpravašava:

Kar bo ta rekel, to bo veljalo. Če pareče, da
ima Bag večjo moč kakor hudič, izgubim jaz svojo
palovico in vse bo tvoje. Če bo pa moje mišli,
zgubio ti tvoje in vse bo moje. Kaj pravilo
k temu.

Kaj bo odgovori Mohor čudno in mogoče
tako kakor, da bi hotel hudačnega Gas-
perja okregati. —

Nista dolgo hodila, ko jima pride neki
črna odeta škriča naproti. Hitro ga paprva
Gasper kaj on misli? Ah — kaj ne veš,
odgovori škriča, da je hudič zmiraj moč-
nejši kakor Bag. Taj ima vse v svoji
oblasti. — ^{Tako} Mohor je ⁱⁿ izgubil svoje premoženje
ali vendar si je bil svest, da je njegova
ta prava in nikakor ni hotel zavolj tega
obupati.

No staviva pa še vsaki svojo sunkajo, pravi
Mohor, saj hudič lahko kadar jo zgubi, še par
mesecev v starej. Čemo videti, za katerega bo
glasoval oni clovek, ki tako močno prota
nama stopa. Prav rad, odgovori Gasper. —

Taj privedeta do histega maza. Bil je ravno

histi škriča, kteremu je sta že tako vprašanje
nastavila, ali snadva ga nista spoznala, ker
je bil drugači oblečen. —

Okto več premore bag ali hudič? Hudič, pravi
škriča, in spet je zgubil Mohor svojo sunkajo.

Greata naprej. Mohor je bil zavolj prevelike izgube
ke žalosten pa vendar si je mislil, da zamore
vendar vediti udobiti, ako se v treće stvari.

Ohato reče brata: "Ti stavi vse premoženje
kar si ga od mene udobil, jaz pa stavim svoje
oči, da je Bag močnejši nego hudič." Tatja
je storjena, ali zopet izgubi Mohor, ker
prešni škriča tega preoblečen je spet
razpad razsadel, da hudič več premore
nego Bag. —

Taj pravi oslepen Mohor brata naj ga
pelje v gozid pod naj viši hrast, in naj
ga ~~od~~ andi pusti. Potlej naj gre, ka-
mor mu je ljubo. Gasper stori to.

Na to gaspi Mohor pod hrastom. Med
sladkim senom mu pa kaneta dva
želoda v očesne luknje, in ot gđaj svoj
dobi svoje oči nazaj. — Konec v prik. vezku.